

**verkiezingsprogramma
Ooststellingwerf
gemeenteraadsverkiezingen
2010 - 2014**

INHOUD

A. Voorwoord

B. Inhoudelijk

1	INLEIDING	3
2	DIENSTBARE OVERHEID	4
2.1	ROL VAN GEMEENTE	4
2.2	VEILIGHEID.....	5
2.3	FINANCIËN.....	6
3	DUURZAME LEEFOMGEVING	8
3.1	RUIMTELIJKE ORDENING EN WONEN	8
3.2	NATUUR, MILIEU EN KLIMAAT	10
3.3	MOBILITEIT.....	11
3.4	ECONOMIE	12
4	BLOEIENDE SAMENLEVING	14
4.1	JEUGD, GEZIN EN ONDERWIJS	14
4.2	ZORG, WELZIJN EN SOCIALE ZAKEN	16
4.3	SOCIALE SAMENHANG	17

VOORWOORD

De gemeenteraadsverkiezingen zijn in aantocht! Op woensdag 3 maart 2010 is het weer zover. Ook in Ooststellingwerf hopen we weer mee te doen. We hopen zelfs dat we in zetelaantal mogen groeien. Wat dat betreft is het woord, of liever de daad aan u.

U hebt ons de afgelopen jaren aan het werk gezien, en u hebt nu voor u waar wij voor willen staan.

We zien dankbaar terug op de raadsperiode, die nu zijn einde nadert. We mochten goed samenwerken met de andere fracties, en konden vele zaken die we in het programma noemden ook samen met hen verwezenlijken. Toch konden we in een aantal zaken geen meerderheid vinden, soms stonden we zelfs alleen (bijvoorbeeld toen we tegen het openstellen van de bruggen voor de turfroute op zondag stemden). We verwijzen u graag naar de website. Op de website vindt u ook onze bereikte resultaten aan de hand van onze speerpunten van 2006.

Daar vindt u een verantwoording van waar we ons de afgelopen tijd voor hebben ingezet.

Ook deze keer is het verkiezingsprogramma helder en uitgebreid, u mag weten waar u met ons aan toe bent.

De ChristenUnie in Ooststellingwerf heeft weer een goede kandidatenlijst weten op te stellen, met daarin een breed scala van achtergrond en deskundigheid.

1 Inleiding

Christelijk-sociaal: dienstbaar en duurzaam

De ChristenUnie is er voor u! Juist in moeilijke tijden willen wij als christelijk-sociale partij de handen uit de mouwen steken en ons inzetten voor u en voor onze gemeente. Dat doen we vanuit onze persoonlijke betrokkenheid bij onze samenleving en vanuit onze christelijke overtuiging.

De ChristenUnie heeft oog voor mensen, hun welbevinden en hun relaties. Niemand leeft voor zichzelf en niemand mag aan zijn eigen lot worden overgelaten. We geloven dat mensen tot bloei komen als ze zich voor elkaar verantwoordelijk voelen en zorg dragen voor elkaar. We zetten ons daarom in om onmenselijke situaties van verslaving, armoede, eenzaamheid en discriminatie tegen te gaan en te voorkomen. De ChristenUnie wil alles doen wat in haar vermogen ligt om mensen tot hun recht te laten komen. Dat kunnen we niet alleen.

Als inwoners van onze gemeente zijn we geen losse eenheden die met de rug naar elkaar toe staan. We zijn als mensen en samenlevingsverbanden op elkaar aangewezen. Wij willen daarom ruim baan geven aan die gemeenschappen waarin zorg en verantwoordelijkheid opbloeien. Gezinnen, scholen, kerken, bedrijven en organisaties van burgers (sportclubs, verenigingen e.d.) vormen de basis van de samenleving. Daarin wil de ChristenUnie investeren.

Religieuze en culturele verschillen kunnen in de praktijk lastig zijn, maar als we elkaar de ruimte geven en elkaar respecteren, dan kan diversiteit de gemeenschap versterken. Wij willen ons inzetten voor de vrijheid van godsdienst en levensovertuiging en voor het bijzonder onderwijs.

Wij willen ons inzetten voor duurzame economische ontwikkeling. Goede zorg voor de schepping en dus voor mens, natuur, landschap en milieu heeft onze grote aandacht en betrokkenheid.

Het is een belangrijke taak van de gemeente om criminaliteit en overlast tegen te gaan. Met elkaar kunnen we iets doen tegen hufteerigheid op straat en vervuiling van onze leefomgeving.

Echter, de overheid heeft niet alles in de hand. De politiek kan niet alles oplossen. We hebben elkaar nodig. Samen kunnen we iets moois van onze gemeente maken. Wij zullen daar van onze kant alles aan doen, daar kunt u van op aan.

Als christenen in de politiek beseffen we ook dat de bloei van onze gemeente afhangt van de zegen van God. We zien uit naar de komende vier jaar en rekenen op uw steun!

2 Dienstbare overheid

Bij de gemeenteraadsverkiezingen mag u als burger uw lokale vertegenwoordiging kiezen. De kiezers bepalen de samenstelling van de gemeenteraad. Die volksvertegenwoordiging staat aan het hoofd van de gemeente.

Na de verkiezingen gaan de gekozen politici van de verschillende partijen onder leiding van de grootste partij of een informateur onderhandelen over wie met elkaar de coalitie gaan vormen en dus de wethouders gaan leveren.

College en raad hebben dus eigen verantwoordelijkheden, maar zijn samen verantwoordelijk voor het bestuur van onze gemeente. Dat gemeentebestuur moet niet gericht zijn op zichzelf, maar op de samenleving en op het algemeen belang. De ChristenUnie staat een collegiaal bestuur voor. Waarin zoveel mogelijk met algemene instemming het college wordt aangestuurd. Dat vraagt een brede coalitie. Dat vraagt vertrouwen en respect voor elkaar. Geven en nemen, boven korte termijn doelstellingen uitstijgen. Geen haantjes gedrag en politieke spelletjes over de rug van de burger.

Het spreekt voor zich, dat we aan zo'n college graag deelnemen.

De bestuursperiode van 2010 tot 2014 kenmerkt zich net als de afgelopen periode door een groeiende verantwoordelijkheid van gemeenten. De afgelopen jaren zijn allerlei taken gedecentraliseerd (overgedragen van het Rijk naar de gemeenten), bijvoorbeeld op het gebied van werk, bijstand, inburgering, zorg en welzijn. De gemeente wordt steeds meer gezien als de overheid waar het beleid begint. Een overheid die zelfstandig taken uitvoert. De 'eerste overheid', wordt het ook wel genoemd. Ooststellingwerf staat voor de uitdaging deze versterkte positie om te zetten in resultaat. Dat vraagt om visie en bestuurskracht, om een betrouwbare en daadkrachtige overheid.

De gemeente is ook een dienstbare overheid en bondgenoot van de samenleving. Dat betekent niet mensen plat knuffelen of betuttelen. Dat betekent wel zoveel mogelijk verantwoordelijkheden in de samenleving laten of daar terugleggen. Het betekent op z'n minst verantwoordelijkheden delen met partners in de samenleving. De gemeente ondersteunt daarbij, faciliteert en stelt grenzen waar nodig. Op deze manier draagt de overheid bij aan een bloeiende samenleving.

Een dienstbare overheid vraagt om dienstbare raadsleden, wethouders, burgemeester en ambtenaren. De ChristenUnie wil een gemeentelijke organisatie die dienstbaar is aan de samenleving en zoveel mogelijk via één loket open, transparant, service- en klantgericht handelt. De ChristenUnie staat dicht bij de burger en zet daarom buurten en kernen centraal. ChristenUnie-politici willen betrouwbaar zijn en open en transparant hun afwegingen maken.

Dienstbaarheid is niet soft en is ook niet alleen maar dienstbaarheid aan burgers (niet alleen maar 'u vraagt, wij draaien'). Het is ook dienstbaarheid aan het algemeen belang en aan de publieke gerechtigheid. Daarin heeft de overheid ook een duidelijke eigen verantwoordelijkheid.

In de volgende paragrafen willen we u vertellen hoe wij de rol van de gemeente, veiligheid en financiën zien in onze gemeente voor de komende jaren.

2.1 Rol van gemeente

De visie van de ChristenUnie

Met de decentralisatie komen veel taken terecht op gemeentelijk niveau. Dat past bij visie van de ChristenUnie. De gemeente staat het dichtst bij de burger en voor die zaken die bij uitstek de burger treffen is dit het beste niveau van uitvoering en verantwoording. Het Rijk moet daar ook voldoende middelen voor geven.

De gemeente heeft haar eigen set van taken, waar zij greep op moet kunnen houden. Door schaalvergroting en intergemeentelijke bestuursvormen zien wij vaak de verantwoordelijkheden vertroebelen. Ook herkent de burger zich vaak niet meer in zijn bestuur. De ChristenUnie waardeert de lokale gemeenschappen en hecht aan het eigene van de lokale gemeenschap.

Een fusie met een andere gemeente is in onze ogen nadelig, het vergroot de afstand tussen bestuur en burger, en het draagt –zo bleek uit recente studies- niet bij tot de oplossing van (financiële en ander problemen). Sterker, een gemeente met z'n 25000 inwoners is volgens deskundigen de optimale

grootte om aan de ene kant dicht bij de mensen te staan, en aan de andere kant voldoende bestuurskracht te hebben.

Deze lijn doortrekkend binnen de gemeente wil de ChristenUnie ook serieus kijken naar mogelijkheden om buurten en dorpen meer eigen verantwoordelijkheden te geven, zo mogelijk ook met eigen budgetten.

Tegelijkertijd zoekt de ChristenUnie altijd de constructieve samenwerking op basis van win-win situaties met omliggende gemeenten, en de drie noordelijke provincies want we liggen prachtig centraal.

Binnen de lokale overheid zien wij een wijzigende rol van de burgemeester, als zelfstandig bestuursorgaan. De bevoegdheden zijn groot en door de tijd heen verruimd. Zo is de burgemeester lid van het regionaal College, lokale driehoek¹ (politie) en veiligheidsregio. Ook kan hij tijdelijke huisverboden en gedwongen opvoedingsondersteuning opleggen. Verantwoordelijkheid vraagt verantwoording afleggen aan een democratisch gelegitimeerd orgaan. Hier ontbreekt het te vaak aan. De ChristenUnie wil dit dan ook veranderen.

Concrete actiepunten:

1. Regeldruk van de gemeente verminderen, burgers en bedrijven meer vrijheid geven om hun eigen toekomen in te richten naar hun overtuiging.
2. Inspraak moet ook echt inspraak zijn, te vaak lijkt het of inspraak reacties voor kennisgeving worden aangenomen, en er verder niet toe doen. Dat schaadt ook het vertrouwen van de burger.
3. Eén ondernemers loket, en structureel contact tussen college, raad enerzijds en ondernemers en agrariërs anderzijds. Zodat je van elkaars wel en wee op de hoogte bent.
4. We hebben "mediation"(conflictbemiddeling) en we doen er te weinig mee. Minder naar de rechter om gelijk, meer problemen oplossen in overleg.
5. Om goed op de hoogte te blijven van wat er leeft, stellen we wijkscouwen voor, waarin de raad, eventueel met het college een dorp of buurt bezoekt en zich daar ter plekke laat voorlichten.
6. We zijn voorstander van (andere) vergadervormen met meer invloed van de burger in raaden en commissie vergaderingen.
7. Ambtenaren en bestuurders moeten betrouwbaar en integer zijn, de ChristenUnie is voorstander van het invoeren van de ambtseed of belofte voor afdelingshoofden en andere gezagsdragers.
8. Er moet in onze gemeente meer ruimte komen voor het particuliere initiatief. Te vaak worden ze door bureaucratie en foute regelgeving in de kiem gesmoord.
9. In het kader van de millennium doelen, om onze kennis en rijkdom te delen, om van andere culturen te leren is de ChristenUnie voorstander van een stedenband met een stad uit een land waar we echt iets voor kunnen betekenen. Meer dus dan uitwisselen van voetbalclub en zangvereniging.

2.2 Veiligheid

De visie van de ChristenUnie

De overheid is verantwoordelijk voor de openbare orde en veiligheid. Maar ook burgers, zowel individueel als collectief, hebben hierin een rol. Overheid en burgers werken samen aan een veilige en leefbare samenleving, elk vanuit hun eigen verantwoordelijkheden.

De overheid staat voor een duidelijke handhaving van normen en waarden. Vertegenwoordigers van de lokale driehoek (burgemeester, politie en justitie) hebben daarin elk hun eigen taak en zorgen voor een nauwe, efficiënte en doeltreffende samenwerking.

Ook het voorkómen van normoverschrijdend gedrag is belangrijk. Handhaving en preventie dienen in evenwicht te zijn. Partners in preventie zijn onder andere welzijnswerk, jeugdzorg, onderwijs en gezondheidszorg. Samenwerking tussen al deze partijen is van belang, maar mag niet uitmonden in overleg zonder resultaten. De gemeente kan hierin een (pro-)actieve en regisserende rol vervullen. Integrale aanpak van het veiligheidsbeleid is daarom noodzakelijk.

Burgers zijn actief betrokken bij veiligheid op straat, in de wijk en in huis. Burgers zijn de oren en ogen van de politie. Overlastgevend en crimineel gedrag moeten daarom blijvend gemeld worden bij de politie. Burgers spreken hun medeburgers aan op ongewenst en asociaal gedrag waarbij hun eigen veiligheid natuurlijk niet uit het oog mag worden verloren. Burgers hebben respect voor hun

---

¹ Burgemeester, politie en justitie

medeburger, andermans eigendommen en de leefomgeving. Aanpak van probleemjongeren: hard als het moet, zacht als het kan.

Voor de ChristenUnie kan er geen sprake zijn van het gedogen van drugs, coffeeshops, drankketen, (illegale) prostitutie en andere situaties die veiligheidsrisico's met zich meebrengen. Gedogen is geen oplossing, het creëert alleen maar weer nieuwe problemen. De overheid stelt duidelijk wat wel en niet mag en heeft oog voor onderliggende problemen.

Concrete actiepunten

1. We pleiten voor het aanstellen van buitengewoon opsporingsambtenaren (BOA's), om de politie te ontlasten en als aanspreekpunt van de burgers te fungeren.
2. We vinden in Ooststellingwerf vooral in de weekends te weinig blauw onderweg, we pleiten voor uitbreiding van het aantal beschikbare uren onderweg. De politie moet wel naar de kerk kunnen.
3. De vrijwillige brandweer is een groot goed. Het opheffen van kazernes past niet in onze grote gemeente. Mogelijk kan de taak van de brandweer ontlast worden door ambtenaren die bureau-werk uit handen nemen.
4. We mogen best wat meer van onze buurt houden, wanneer er veel overlast en vandalisme is valt het oprichten van een burger(nacht)wacht te overwegen.
5. We zijn voor een harde aanpak van vandalisme. Duidelijk lik op stuk: een boete, betalen van het kapot gemaakte en helpen bij het herstel ervan.
6. Geen coffeeshop in Oosterwolde of waar dan ook in de gemeente, niet blowen in de openbare ruimte.
7. We blijven streven naar sluiting van het bordeel in Oldeberkoop, mogelijk door een sterfhuisconstructie. We vinden werken in de prostitutie, in geen enkel geval "aanvaardbaar" werk, zoals dat in de kaartenbakken van het UWV zou kunnen staan, we willen prostituees die uit het vak willen stappen als gemeente actief helpen bij terugkeer in de maatschappij (zoals bijscholing, leerwerkplekken of stage).
8. Voorlichting van jongeren door de politie en de brandweer op scholen blijft belangrijk.

2.3 Financiën

De visie van de ChristenUnie

Inwoners worden steeds mondiger en vragen verantwoording van de gemeente. De ChristenUnie staat hier positief tegenover omdat het terecht is dat het bestuur in het openbaar verantwoording aflegt. Het gaat over de besteding van *publieke* middelen. Het is de dure plicht van het gemeentebestuur om duidelijk te maken waaraan ze haar geld uitgeeft en hoe dit bijdraagt aan de bloei van de gemeente, zeker in economisch moeilijker tijden.

Financieel beheer

Het gemeentebestuur heeft de plicht om jaarlijks te zorgen voor evenwicht tussen inkomsten en uitgaven: een reëel sluitende begroting is de norm. Een meerjarenraming is noodzakelijk om op middellange termijn goed zicht te houden op de financiële situatie van de gemeente.

Het opbouwen en bewaken van een goede reservepositie is belangrijk om eventuele tegenvallers op te vangen. Bestemmingsreserves en voorzieningen moeten regelmatig getoetst worden op de actuele behoefte.

Kenmerken voor zo'n beleid zijn:

1. Helderheid over het 'meerjarenperspectief' waarbij gemaakte keuzes in beginsel als taakstellend moeten worden beschouwd.
2. Raad en College moeten blijvend streven naar verhoging van de informatiewaarde van de programmabegroting.
3. Goede afweging van ambitieniveau van de gemeente en de hoogte van de gemeentelijke lasten.
4. Veel aandacht voor lange termijn aspecten van de begroting, zoals goede planning van onderhoudbudgetten en degelijke investeringsramingen.
5. Structurele lasten moeten met 'structurele middelen' worden gefinancierd.
6. Het College doet jaarlijks verslag van de kostendekkendheid van de verschillende heffingen.

Belasting en tarieven

De OZB (onroerend zaak belasting) is de belangrijkste belasting die de gemeente 'vanaf haar eigen grondgebied' mag heffen. De ChristenUnie vindt dat bij de vaststelling van de OZB-tarieven de volgende onderdelen moeten worden betrokken:

- financiële positie van de gemeente
- ambitieniveau van de gemeente
- het totaalplaatje van de eigen belastingen en heffingen, in relatie tot andere gemeenten.

De tarieven van de OZB mogen geen sluitpost van de begroting vormen waarmee naar believen tekorten kunnen worden gedekt.

De ChristenUnie vindt dat het gemeentebestuur zich terughoudend moet opstellen waar het gaat om het verhogen van de lastendruk voor de inwoners. Efficiëntieverbetering moet een voortdurend proces zijn onder andere om de lokale lastendruk binnen de perken te houden.

Indien de financiële draagkracht van burgers daartoe aanleiding geeft, behoort kwijtschelding van verschuldigde belasting(en) en heffingen in individuele gevallen tot de mogelijkheid. Het kwijtscheldingsbeleid is een belangrijk onderdeel van beleid in de strijd tegen sociaal isolement en armoede. Het College van B&W moet zich inspannen om het kwijtscheldingsbeleid bekend te laten zijn bij de groepen waarvoor het bedoeld is.

Subsidiering

Financiële ondersteuning van maatschappelijke activiteiten is een hulpmiddel om de samenleving tot bloei te laten komen. De ChristenUnie staat dan ook positief tegenover het subsidiëren van bijvoorbeeld sportverenigingen, culturele activiteiten en – voorzieningen. In beleidsnota's moet helder worden vastgelegd wat de bedoeling is van gemeentelijke financiële ondersteuning en welke effecten van de subsidie verwacht worden.

Subsidie moet niet alleen voor de uitvoering van gemeentelijk beleid bestemd zijn, maar het algemeen belang dienen. We moeten een beetje af van de kreet "vernieuwing" het lijkt een toverwoord.

Daardoor krijg je duizenden euro's voor wanstaltige kunstwerken die de naam kunst soms onwaardig zijn, en slecht onderhoud van bestaande kunst. Daardoor gaat soms veel geld naar "pop" festivals, terwijl een jubilerende muziekvereniging geen cent kan krijgen.

Ook moet er voor gewaakt worden dat subsidie niet verstrekt wordt aan zaken die te maken hebben met discriminatie naar ras, geloof of sekse, vloeken of pornografie.

Bezuinigingen.

Gezien de gelden die van provincie en rijk ons toekomen, en vanwege de crisis die ook onze burgers treft, zullen we de komende jaren tot grote besparingen dienen te komen. Een verkiezingsprogramma is niet realistisch als het daar de ogen voor sluit.

Concrete actiepunten:

7. Minder nota's en beleidsdocumenten, maar al te vaak zijn ze bij het verschijnen al achterhaald, vaak kan volstaan worden met een actualisatie van het bestaande.
8. Minder dikke nota's, meer uitgaan van korte aktielijstjes die op een A4 tje passen.
9. Minder inhuur van derden, de kosten van bureau's e.d. zijn vaak vele malen hoger dan het in eigen beheer uitvoeren van plannen.
10. Minder hoogbetaalde topambtenaren in de gemeente.
11. Bij aanschaf van dure software, eerst helder nut en noodzaak onderbouwen.
12. Strakker verhaal beleid. Vandalisme en beschadigingen van gemeentelijke eigendommen altijd verhalen op de veroorzakers.
13. Vereenvoudiging van regelgeving, daardoor minder controles en minder frustraties. (bijvoorbeeld: kampeer en reclame verordeningen voor een gedeelte afschaffen)
14. Zeer terughoudend subsidiebeleid.
15. Bij subsidies aan dorpshuizen en sportclubs vaker de regel: voor wat hoort wat toepassen. (bijvoorbeeld sporten door kinderen uit naschoolse opvang, gemeentelijke activiteiten in dorpshuizen)
16. Minder naar de rechter, meer proberen in overleg, of met mediation tot oplossingen te komen.

3 Duurzame leefomgeving

Een centraal begrip bij de ChristenUnie is verantwoordelijkheid. Verantwoordelijkheid voor mensen en de inrichting van de samenleving, maar ook verantwoordelijkheid voor natuur en milieu. Ook dat is christelijk-sociaal.

De ChristenUnie hecht bijzondere waarde aan een duurzame leefomgeving. Wij willen als goede rentmeesters op een verantwoorde en dus duurzame manier omgaan met de schepping. Dat bepaalt onze keuzes op terreinen als natuur, energie en klimaat, maar ook op het gebied van afval, mobiliteit en bebouwing.

Wij zijn beheerders van Gods schepping, niet de verbruikers ervan. Hoewel veel milieu- en klimaatbeleid op Europees, of zelfs op wereldniveau gemaakt wordt, kan ook de gemeente een bijdrage leveren. Allereerst via haar voorbeeldfunctie. Sommige gemeenten zijn al 'millenniumgemeente' of hebben ambitieuze plannen om in het volgende decennium 'klimaatneutraal' te zijn. De gemeente kan haar gebouwen energiezuinig maken, groene stroom en gas inkopen of in de kantine duurzaam geproduceerde producten aanbieden. Daarnaast kan de gemeente lokale klimaatinitiatieven ondersteunen, zoals het plaatsen van zonnepanelen of het benutten van aardwarmte en het bevorderen van energiebesparing bij het bedrijfsleven en het midden- en kleinbedrijf.

Verduurzaming is niet gemakkelijk, maar wel noodzakelijk. Soms is het lastig draagvlak te vinden. Niemand wil een kolencentrale in de achtertuin, maar vaak ook geen windmolen. Soms is het financieel moeilijk, maar duurzaamheid mag geen sluitpost zijn op de begroting. Het is de taak van de gemeentelijke overheid zulke belangenafwegingen te maken. Niets doen is geen optie meer.

De verschillende belangen zoals groen, water, wonen, en wegen overvragen de beschikbare ruimte. Het wordt steeds belangrijker dat de overheid duidelijke ruimtelijke keuzes maakt. De belangen van bestaande en nieuwe ruimtevragers moeten goed worden afgewogen. De overheid moet daar zijn werkwijze op aanpassen. Integraal en gebiedsgericht werken zal opgezet en uitgebouwd moeten worden. De overheid heeft daarbij niet meer alle kaarten in handen, maar treedt vaak op als overlegpartner of als regisseur in het speelveld met andere partijen.

Samenwerking vraagt om overleg met velerlei betrokkenen, zoals mede-overheden, grondeigenaren en belangenorganisaties. Dat vergt veel tijd. Maar door belanghebbenden in het voortraject goed te betrekken, kunnen vaak bezwaren later in het proces worden ondervangen. De nadruk moet liggen op participatie, om langdurige (en kostbare) juridische procedures te voorkomen. Dit sluit aan bij de nieuwe Wet ruimtelijke ordening, waar het accent ligt op overleg vooraf in plaats van toetsing achteraf.

Samenwerken kan ook heel goed in het beheer van de openbare ruimte. In projecten als 'Schoon, heel en veilig' werken gemeente, politie, woningcorporaties en maatschappelijke organisaties samen aan een leefbare samenleving.

In de volgende paragrafen vertellen we u graag over onze standpunten op het gebied van ruimtelijke ordening, wonen, groen, natuur, mobiliteit en nog veel meer.

3.1 Ruimtelijke ordening en wonen

De visie van de ChristenUnie

De ChristenUnie vraagt aandacht voor de kwaliteit van onze leefomgeving. Lange tijd ging het bij ruimtelijke ontwikkelingen vooral om kwantiteit en dat was ook nodig: er moest gebouwd worden om tegemoet te komen aan de vraag naar onder andere huisvesting en bedrijventerreinen. De recente economische en demografische ontwikkelingen geven echter ruimte om te investeren in kwaliteit door te kiezen voor zoveel mogelijk behoud van het groene buitengebied. Daarom wil de ChristenUnie investeren, herstructureren en revitaliseren en zijn we voorstander van meervoudig ruimtegebruik. Uitbreiding is in principe niet aan de orde zolang inbreidingslocaties beschikbaar zijn.

Door te bouwen voor de vraag. Het huisvestingsbeleid van de gemeente moet gericht zijn op verschillende doelgroepen. In het bijzonder noemen we de één-persoons-huishoudens (jongeren, alleengaanden, ouderen), een groep die de komende jaren flink zal toenemen.

We hebben een structuurvisie vastgesteld, de ChristenUnie heeft daar haar bijdrage aan gegeven, en ondersteund hem in grote lijnen.

We zullen als raad samen een prioriteitenlijst moeten vaststellen, en dan ook daadwerkelijk aan de slag. De ChristenUnie vindt dit erg belangrijk. Al te vaak zijn mooie plannen, die wel veel geld kosten, werkeloos in de lade beland. Een aantal concrete zaken uit de structuurvisie hebben we ook een plaats gegeven in ons verkiezingsprogramma.

Niet dat andere zaken niet belangrijk zijn, maar voor genoemde zaken zullen we heel bijzonder ijveren.

Concrete actiepunten:

Meer aandacht voor de openbare ruimte

1. Open ruimten zijn onmisbaar: pleinen, groenstroken, parken, speeltuinen en oppervlaktewater. Het zijn de 'longen' van het dorp. Inbreiding is goed, maar de leefbaarheid mag niet in het geding komen.
2. We hebben een gemeentelijke monumentenlijst, en hiermee zullen we aan de slag moeten, te veel gebouwen in onze mooie dorpen zijn al gevallen onder de slopershamer.
3. In dit verband willen we ook het dorpse karakter van Oosterwolde behouden, ook als er gewerkt wordt aan een nieuw winkelcentrum vinden we dat dit niet een stenen kolos moet worden waardoor het hart uit onze gemeente wordt weggesneden. Laten we uitgaan van wat we hebben, het is zo gek nog niet. Winkels waarbij gebruik gemaakt wordt van authentieke gevels zoals bijvoorbeeld in Ten Boer, zou ook in onze gemeente het overwegen waard zijn.
4. Wat ons betreft blijven de woningen aan de Moskampweg gespaard.

Duurzaam bouwen

Duurzaam bouwen wordt bij nieuwbouw locaties de norm, zo ook voor nieuwe openbare gebouwen. Als millenniumgemeente zijn we als geen andere verplicht om te komen tot reductie van CO₂ uitstoot. In onze regelgeving en subsidieverstrekking zullen we allerhande instrumenten inbouwen om dit verder vorm te geven.

Ook het geschikt maken van voormalige agrarische gebouwen voor wonen, en het levensloop bestendig bouwen wordt heel belangrijk in onze gemeente.

Concrete actiepunten:

Geen kwantiteit, maar kwaliteit en afstemmen op de vraag

5. Zowel in het hoofddorp Oosterwolde, als ook in de kleine dorpen, moet zodanig gebouwd worden dat de vraag van het dorp zelf, voldoende beantwoord kan worden.
6. We verwachten een krimpende bevolking, als ChristenUnie willen we echter streven naar stabiliteit in het bevolkingscijfer, onze gemeente was en blijft aantrekkelijk voor mensen die uit de randstad weg willen.
7. Op basis van planmatige aanpak, willen we een toekomstgericht woonplan, waarin we steeds de actuele situatie kunnen verwerken.

Het buitengebied een kwaliteitsimpuls geven en verrommeling tegengaan

8. Naar aanleiding van de structuurvisie zijn en worden er voor allerlei deelgebieden z.g. gebiedsvisies vastgelegd. In onze ogen worden dat korte concrete invulplannen die met de bewoners worden afgestemd. Ook hier geldt, niet de ogen sluiten voor toekomstige ontwikkelingen, maar ook niet veranderen om het veranderen.
9. Het landschapsbeleidsplan wordt verder uitgevoerd.
10. We blijven heel kien op diverse provinciale, landelijke en Europese subsidies om onze wensen betaalbaar te houden.
11. De ChristenUnie wil meer dingen in het buitengebied kunnen doen, zonder de landbouw in de weg te zitten. Het ruimhartig toestaan van een 2^e bedrijfstak, het meer mogelijkheden verschaffen voor kleine ambachtelijke bedrijven, is van vitaal belang voor het buitengebied.
12. De landbouw is de drager van het landschap, een goede vitale boerenstand is absoluut noodzakelijk voor een goede inrichting van het buitengebied. Het omvormen van landbouwgrond tot natuurgebied is iets wat tot staan moet worden gebracht Alleen daar waar het concreet gaat om de invulling van de Ecologische Hoofdstructuur zal er (bij voorkeur) nog uitruil van gronden zijn. De ChristenUnie voelt meer voor een verwevenheid tussen natuur en landbouw, waarbij de boeren actief hun steentje bijdragen in het natuurbeheer.

Inzet op regionale bedrijventerreinen

Als gemeente moeten we onze plaats weten, de ontwikkeling ligt niet in het grootschalig vestigen van nieuwe industrie. We kunnen voldoende uit de voeten met de huidige industrieterreinen. Aanwijzen van nieuwe gebieden, zoals nu gedaan wordt met het gebied Nanningaweg-Duistereweg-N381 zijn we tegen. Er valt nog veel winst te halen bij het revitaliseren van de bestaande terreinen.

Een klimaatbestendig ruimtelijk beleid

Het ruimtelijke beleid van de gemeente zal ook in toenemende mate de verantwoordelijkheid nemen voor een goed omgaan met de schaarse middelen als lucht en water.

Afkoppeling van hemelwater van het rioolnet, bij nieuwbouw en herstructurering standaard, en bij verbouw zullen we het stimuleren.

Het aantal overstorten zullen we naar 0 proberen terug te brengen, daarvoor is er voldoende bergingscapaciteit nodig. Bij alle werkzaamheden aan het riool zullen deze doelen in het vizier blijven.

3.2 Natuur, milieu en klimaat

De visie van de ChristenUnie

Wij hebben de schepping van onze Schepper ontvangen om deze op een juiste wijze te bebouwen en te bewaren. Dat mag niet op de korte termijn gericht zijn. Ook volgende generaties moeten kunnen voortborduren op door ons ingezette acties.

Vanuit ons christelijk geloof, dat ons leert om God lief te hebben boven alles en onze naaste als onszelf, moeten wij activiteiten gericht op milieu, natuurbeheer en klimaat ontplooiën.

Met onze naaste wordt niet alleen diegene die wij direct kennen bedoeld. Ook mensen die elders leven (en vaak minder bedeed zijn dan wij) moeten kunnen profiteren van de positieve gevolgen van ons handelen. Een goede verhouding tussen consumptie en milieu is daarbij essentieel.

Dat betekent dat ook in financieel mindere tijden een daadkrachtig milieubeleid op peil moet blijven.

Doordat veel milieutaken gedecentraliseerd zijn hebben gemeenten een belangrijke rol bij de uitvoering van het beleid. De gemeente is op basis van de Wet Milieubeheer verplicht tot het vaststellen van een integraal milieubeleidsplan. Dit zal een helder en up-to-date plan moeten zijn.

De ChristenUnie staat volledig achter de doelen zoals die zijn verwoord in het klimaatakkoord dat de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en het Rijk (Ministerie VROM) hebben gesloten:

- Een reductie van de uitstoot van broeikasgassen van 30% in 2020 (ten opzichte van 1990). Hierbij gaat het om zowel CO₂ als de overige broeikasgassen zoals methaan en lachgas.
- Een energiebesparingspercentage van 2% per jaar.
- Een aandeel van hernieuwbare energiebronnen (duurzame energie) van 20% in 2020.

Onze gemeente dient toe te treden tot het klimaatverbond, en de verplichtingen die dat met zich meebrengt als een hypotheek zien die moet worden afgelost.

De gemeente stelt zich op als een actieve millenniumgemeente, en geeft via de gemeentelijke informatiekanalen ruim aandacht aan de activiteiten van particuliere (organisaties) op dit vlak.

De ambities liggen hoog, maar zijn niet onuitvoerbaar. Een hechte samenwerking tussen het Rijk, provincies, gemeenten, waterschappen, woningbouwcorporaties, bedrijven en burgers zal noodzaak zijn.

Gemeenten vervullen een zeer belangrijke voorlichtende en faciliterende rol in dit geheel. Zij staan immers dicht bij de burger (loketfunctie), maar hebben ook een voorbeeldrol. Tevens vervult de gemeente de rol van vergunningverlener en handhaver.

Veel staat er op papier. Nu de uitwerking nog. Gemeenten moeten lokaal of binnen regionale samenwerking een klimaatactieplan opstellen afgestemd op het (eventuele) klimaatprogramma van de Provincie. Hieronder een paar concrete actiepunten voor onze gemeente.

Concrete actiepunten:

1. In het nieuwe centrumplan en in het verkeersplan krijgen fietsers en voetgangers ruim baan.
2. Bij belangrijke bushaltes, overdekte fietsenstalling met mogelijkheid tot afsluiting.
3. Gemeentelijke vervoermiddelen milieuvriendelijker en zuiniger.
4. Fiets is het vervoermiddel voor politici, ambtenaren en bestuurders.
5. In de nieuwbouw wordt de lat hoger gelegd als het gaat om het Energieprestatie coëfficiënt.
6. Zonne-energie als duurzame energie is onderbelicht, en moet meer toegepast worden.
7. Gemeentelijke gebouwen energiezuiniger (bijvoorbeeld door isolatieverbetering).
8. Subsidieregeling ter bevordering van het uplabelen van woningen (energiezuiniger maken).
9. Beter voorlichting door coöperaties en woningbouwvereniging.
10. Een CO₂ reductieplan voor alle industrieterreinen.
11. Nieuwe wijken, herinrichtingsplannen zo mogelijk energieneutraal.
12. Ambtenaren dichter bij het werk wonen.
13. Gemeentelijk houtafval, maaisel van bermen en houtsnippers gebruiken voor de vergisting.
14. De gemeente koopt duurzaam en fair trade in.
15. De millenniumwerkgroep wordt uitgebreid, organisaties die met een millenniumdoel bezig zijn of willen, kunnen zitting nemen. Het wordt een echte denktank, die steeds met nieuwe ideeën komt om genoemde doelen te bereiken.
16. Glascontainers bij de winkels en ondergronds.
17. Gemeente heeft een voorbeeldfunctie op het gebied van natuur, milieu en klimaat.
18. Gewoonlijk herbeplanting bij kapvergunningen.
19. Een bomenbeleid wat de functie bomen als groene longen van de gemeente respecteert.
20. Groene stroom inkoop.
21. Actief beleid om zwerfafval tegen te gaan, met handhaving en bestuurlijke boetes.

3.3 Mobiliteit

De visie van de ChristenUnie

De overheid moet zorgen voor een goed niveau van infrastructuur voor wonen, arbeid, verkeer en telecommunicatie, zodat burgers economische, sociale en culturele activiteiten kunnen ontplooiën en bedrijven hun werk kunnen doen.

De ChristenUnie laat zich leiden door vier criteria: veiligheid (o.a. verkeersveiligheid), milieu (bescherming van Gods schepping: mensen, dieren, groen), leefbaarheid (lawaai, CO₂, hoeveelheid groen, etc.) en recreatiemogelijkheden.

Ruimtelijk beleid legt veelal de basis voor het mobiliteitsbeleid. Hoe integraler deze twee beleidsterreinen benaderd worden, hoe beter. Dit vergt een langetermijnvisie.

Mobiliteit is zowel een groot goed als een probleem (vervuiling, lawaai e.d.). Het is zaak een goede balans te vinden en de (auto)mobiliteitsstromen te beheersen.

Concrete actiepunten:

1. Het ontbreekt in onze gemeente aan een goed verkeers en vervoersplan. We zullen een goed plan op dienen te stellen wat, uitgaande van het bestaande, met minimale kosten een stuk verbetering brengt.
2. We willen als ChristenUnie het volgende bereiken.
3. Verbetering van openbaar vervoer, zowel naar Assen als naar Wolvega, Groningen en Drachten. Veilige opstapplaatsen bij scholen en (zorg) instellingen. Inspelen op de nieuwe ingeplande spoorlijnverbinding tussen Groningen en Heerenveen via Drachten. Afstemming van tijden.
4. Goede bushaltes, waar de fiets goed te stallen is, en de verkeersveiligheid niet in het gedrang komt. We weten wel dat dit vooral de verantwoordelijkheid voor de vervoerders is, maar de gemeenten hebben vele mogelijkheden van invloed op de besluitvorming.
5. Meer aandacht voor de veiligheid, al een aantal jaren proberen we de wegen zo vorm te geven dat de gebruikers hun snelheid aanpassen aan de medegebruikers. Het zogenaamd shared space principe van prof. Monderman. We staan daar positief tegenover. Het slaat soms door, te veel wegbelijning is verdwenen, waardoor sommige wegvakken bij mist en voor ouderen veel gevaarlijker zijn dan nodig. We pleiten voor terugkeer van de belijning op die wegvakken.

6. Het gratis parkeren willen we verdedigen, omdat dit ons ten opzichte van vele andere gemeenten een concurrentievoordeel oplevert.
7. In Appelscha de mogelijkheden onderzoeken voor gratis parkeren met een geregelde pendelbus vanaf het bezoekerscentrum, en betaald parkeren in een aantal zone's in het dorp, om zodoende het parkeren als instrument te gebruiken om de mensen op een leuke manier in Appelscha te krijgen en te houden, zonder dat hierdoor het wegennetwerk overbelast wordt.
8. Fietsers geen voorrang op rotondes, vanwege veiligheid.

Doelgroepenvervoer (WMO Scholieren)

We vinden dat het WMO² vervoer en het schoolvervoer op dit moment redelijk goed geregeld is, er zijn echter geluiden om dit af te bouwen, en geheel naar het openbaarvervoer systeem te gaan. Zo lang het openbaar vervoer zo slecht geregeld is, is dit voor de ChristenUnie geen optie.

3.4 Economie

De visie van de ChristenUnie

Werk is een belangrijk middel om de gaven waarmee God de mens gesierd heeft, te ontplooiën. Bovendien draagt werken bij aan het ontwikkelen van een positief zelfbeeld en is het een goed middel om een inkomen te verwerven waarmee voorzien kan worden in de eigen levensbehoeften en die van anderen.

Concrete actiepunten:

Recessie

1. We willen waar mogelijk investeringen in positieve zaken als onderwijshuisvesting, aanleg van fietspaden, verkeersveiligheid en dergelijke naar voren halen.
2. We gaan structureel met het bedrijfsleven en de scholen in overleg, met als doel om de ontwikkelingen in de economie goed in de gaten te houden. En waar nodig vlug bij te sturen.

Werkgelegenheid en werkloosheid

3. We willen inzetten op het stimuleren van kleinschalige en ambachtelijke bedrijvigheid.
4. Meer ruimte geven voor de combinatie wonen en werken, ook op bestaande industrieterreinen.
5. Aandacht voor bedrijven die nodig zijn om de grote bedrijventerreinen bij de A7 te faciliteren.
6. Als gemeente zelf een stevige organisatie houden, waarin ook stageplekken zijn, en ruimte voor anders getalenteerde mensen.
7. We gaan ruimhartig om met de sollicitatieplicht van moeders die kleine kinderen hebben op te voeden. Bij hen leggen we vooral de nadruk op bijscholing.
8. In de toeristensector zullen we actief proberen te zorgen voor meer werkgelegenheid. Er liggen grote plannen ("marketing visie", "AAA Appelscha", "structuurvisie") die we actief zullen vorm geven.
9. Deeltijdbanen en thuiswerken, zullen we als gemeente als volwaardig stimuleren en faciliteren.

Een bloeiende centrum gemeente.

10. We voeren een terughoudend beleid met betrekking tot het vestigen van winkelcentra in het buitengebied ('weidewinkels') om een levensvatbare middenstand overeind te houden in de dorpen (dit kan o.a. via het instrument van de ruimtelijke ordening).
11. We gaan echter niet op de stoel van de ondernemer zitten, en laten ook de "markt" zijn werk doen. Of zoals dr. J Zijlstra indertijd zei: "er is altijd plek voor een betere kruidenier" Het stoort ons te zien dat de ontwikkelingen rond de vestiging van bepaalde winkels (Gamma, tuincentrum) helemaal vastgelopen zijn in de taaië bureaucratie.
12. We gaan zondagsopenstelling van winkels zoveel mogelijk tegen (inclusief avondopenstelling van supermarkten op zondag).

---

² WMO = Wet Maatschappelijke Ondersteuning

Vestigingsbeleid en detailhandelsbeleid

13. We wegen (het subsidiëren van) bedrijfsvestigingen duurzaamheid als factor zwaar mee.
14. We streven in kleine kernen een combinatie van functies (detailhandel, bibliotheek, bank, school, etc.) na. Multifunctioneel, zoals in Haulerwijk al het geval is.
15. Betere ontsluiting bedrijventerreinen ook voor openbaar vervoer en fietsverkeer.
16. Richt bedrijfsterreinen duurzaam in. Bij voorkeuren functioneren zij klimaatneutraal.
17. De gemeente faciliteert in principe bedrijven die zich willen vestigen, en laat de markt de concurrentieverhoudingen bepalen.

Recreatie en toerisme

18. Er liggen nu zoveel plannen met betrekking tot Appelscha, er moet nu gewerkt worden. De gemeente zal zich vooral moeten richten op het stimuleren en faciliteren van particulier initiatief. Maar al te vaak worden door eigen grootse plannen, initiatieven op een zijspoor gezet, terwijl er niets gebeurt.
19. Niet alleen Appelscha, maar ook in andere dorpen als Waskemeer, Ravenswoud en Fochteloo zal ruimte moeten zijn voor ondernemers die zich willen inzetten voor kleinschalige verblijfsrecreatie en activiteiten.
20. Bij het huidige bezoekerscentrum Appelscha moet een goed transferium komen, auto's moeten er gratis gestald kunnen worden, en toeristen zullen voor een klein bedrag frequent vervoerd dienen te worden naar de diverse trekpleisters in Ooststellingwerf en Veenhuizen.
21. Bij het herstellen van de vaarten in Haulerwijk en Waskemeer zal er aandacht zijn voor kano's, de dorpen en vaarten kunnen hierdoor een meerwaarde krijgen voor het toerisme.
22. We streven, vooral bij de ondernemers in de recreatieve sector voor voldoende overnachtingsplaatsen voor Campers

4 Bloeiende samenleving

De ChristenUnie zal zich vooral inzetten voor gemeentelijke voorzieningen die noodzakelijk zijn voor de kwetsbaren in onze samenleving en hen hiermee een goede en herkenbare plaats in de maatschappij geven.

De ChristenUnie wil zich ook sterk maken voor herkenbare en toegankelijke instellingen en voorzieningen voor de burger en dus kritisch kijken naar schaalvergrotingen. Over de toenemende bureaucratisering maakt de ChristenUnie zich zorgen.

De samenleving is er naar de mening van de ChristenUnie mee gebaat dat er aandacht is voor het publieke, voor het gezamenlijke, voor wat ons bindt. Wij willen vanuit de Bijbelse opdracht graag meewerken aan een *samenleving* waarin we 'omzien naar elkaar'.

De ChristenUnie is van mening dat er in een 'samenleving met samenhang' geïnvesteerd moet worden. De Wet Maatschappelijke Ondersteuning biedt naar onze mening mogelijkheden om aan die in de samenleving noodzakelijke 'sociale cohesie' met elkaar te werken.

Het verenigingsleven, buurtwerk, jongerenwerk e.d. moet gestimuleerd worden. Belangrijke samenbindende voorzieningen als kinderboerderijen, volkstuinten en buurtwinkels moeten beschermd worden.

Voor bloei zijn zowel fundamentele vrijheden (vrijheid van godsdienst, meningsuiting, vereniging en onderwijs), als ook gedeelde waarden en normen nodig. Geen vrijheid zonder verbondenheid. Geen vrijheid van godsdienst en vereniging zonder een fundamentele erkenning van de democratische rechtsstaat. Geen vrijheid van meningsuiting zonder wederzijdse erkenning van menselijke waardigheid. Geen vrijheid van onderwijs zonder kwaliteitseisen.

Tot slot is ook belangrijk om processen van isolatie, polarisatie en radicalisering tegen te gaan door het (weer opnieuw) erbij betrekken van mensen die dreigen af te glijden of zich af te keren van de Nederlandse samenleving en democratische rechtsorde. Daarbij dient vooral gedacht te worden aan scholing, stages en werk. Dit is primair een zaak van het lokale bestuur, van preventie, signalering en interventie. Dat moet gebeuren samen met professionals als wijkagenten, jeugdwerkers en leraren en ingebed in het lokale beleid op het terrein van veiligheid, integratie, werk, jeugd e.d.

4.1 Jeugd, gezin en onderwijs

De visie van de ChristenUnie

Het gezin is de basis van kinderen, ouders zijn primair verantwoordelijk voor de opvoeding van hun kinderen. Maar niet alleen het gezin moet een gezonde basis zijn, ook de directe omgeving waarin kinderen opgroeien en gezinnen functioneren: het sociale netwerk. De ChristenUnie wil zich inzetten voor het versterken van de kringen rond gezinnen. We vinden relaties belangrijk, relaties waarin waarden en normen worden uitgewisseld.

De Centra voor Jeugd en Gezin gaan ouders en kinderen ondersteunen bij het opvoeden en opgroeien. Door de komst van Centra voor Jeugd en Gezin heeft de gemeente een belangrijk middel in huis om werk te maken van preventie en om de zorglijnen kort te houden en adequaat op te treden bij ontsporingen tijdens de opvoeding van de jeugd.

Door een rijk aanbod van opleiding, cultuur en sport kunnen jongeren de vaardigheden en de kennis opdoen die zij nodig hebben in de maatschappij en op de arbeidsmarkt. Scholen moeten alle ruimte krijgen om zich te kunnen richten op hun kerntaak: het geven van goed onderwijs. De opvoedingsverantwoordelijkheid ligt bij de ouders en mag niet worden uitbesteed aan de school of aan andere instellingen rond het kind. Het is belangrijk dat kinderen onderwijs aangeboden krijgen op hun niveau en dat ze een diploma kunnen halen. Het onderwijs dient alle wettelijke mogelijkheden te benutten om spijbelen en schooluitval tegen te gaan. Ouders (en vooral ook de jongeren) moeten ervan doordrongen worden dat schooluitval veel minder kansen in de samenleving biedt door het ontbreken van startkwalificaties. Lokale samenwerking tussen onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven moet resulteren in een betere aansluiting op de arbeidsmarkt.

De gemeente zal actief 'doelgroepkinderen' voor VVE³ beleid opzoeken. Dat kan op consultatiebureaus (actief stimuleringsbeleid om ouders aan te moedigen hun kind naar een peuterspeelzaal of kinderopvang te brengen die VVE aanbiedt), maar ook door afspraken met de kinderopvangaanbieders te maken om VVE daar aan te bieden als er kinderen aanwezig zijn die dit nodig hebben. Het Rijk stelt hiervoor geld ter beschikking aan gemeenten.

De problematiek van alcohol- en drugsgebruik, vernielingen en overlast vraagt een integrale aanpak vanuit zorg en repressie. De ChristenUnie ziet jongeren graag gezond opgroeien en zal daarom initiatieven die gezond gedrag stimuleren steunen. Gok-, game-, drugs- en drankverslaving bij jongeren willen we tegengaan. Eenzaamheid onder jongeren is één van de oorzaken van de vlucht naar verslaving. ChristenUnie wil deze vereenzaming aanpakken door het verstevigen van het netwerk rond jongeren.

Jongeren hebben ruimte nodig, de ChristenUnie wil ze die ruimte bieden en daarbij voorzieningen voor de jeugd realiseren. De woonomgeving moet voor jongeren een positieve uitstraling hebben. We pleiten voor gezinsvriendelijke veilige wijken, waar ruimte is om te spelen en te sporten en om elkaar te ontmoeten.

De ChristenUnie wil dat in de zorgketen de regierol op het inzetten van interventies van verschillende instanties bij de wethouder komt te liggen. Het jeugdbeleid vraagt om visionaire, inhoudelijk regie en niet alleen stroomlijnen van processen. Vooral de beleidsterreinen onderwijs, veiligheid en volksgezondheid en zorg zullen onderling afgestemd moeten worden om het jeugdbeleid tot een succes te laten zijn.

Concrete actiepunten.

1. We willen een gemeente die "gezinsproof" is (het gemeentelijk beleid gezinsvriendelijk maken door in te zetten op veilige wijken, op ondersteuning van ouders en op het integraal aanpakken van problemen (dus in het gezin)). Ook als het gaat om gezinsvriendelijke woningbouw in de dorpen. Of meergeneratiewoningen, waar kinderen hun ouders in de nabijheid hebben.
2. Het toestaan van een coffeeshop is hetzelfde als dweilen met de kraan open, de ChristenUnie zal zich tot het uiterste inzetten om het heilloze beleid wat moet leiden tot de mogelijke vestiging van een coffeeshop, te keren.
3. Jeugd en gezin willen we als apart hoofdstuk in de begroting opnemen. Ook vanwege de ontwikkeling van het centrum voor jeugd en gezin.
4. Dorpshuizen, maar ook huiskamers van instellingen moeten meer en meer de plek worden waar oud en jong elkaar treft.
5. We blijven aandacht vragen voor onze Molukse dorpsgenoten, ze hebben het niet altijd even gemakkelijk, te meer omdat in hun land van herkomst grote spanningen zijn.
6. Ook andere groepen mensen als nieuwe Nederlanders en asielzoekers horen erbij.
7. Veel problemen en ontsporingen van mensen op latere leeftijd zijn terug te voeren op een moeilijke jeugd. De gemeente zal, binnen haar verantwoordelijkheid er alles aan doen om via een goed opgezet centrum voor jeugd en gezin, te helpen bij de opvoeding en begeleiding van jongeren. Mocht het mis gaan, dan moet er een sluitende aanpak zijn van hulpverleners, die niet langs elkaar heen werken.
8. Voldoende en leuke speelplaatsen en trapveldjes voor kinderen moeten er zijn. We vinden dat we als gemeente daar momenteel in tekort schieten.
9. We willen zorgen voor preventie van echtscheidingen (via huwelijks- of relatiecursussen) en hulpaanbod bij en na een echtscheiding, vooral gericht op (emotionele) problemen bij kinderen en co-ouderschap.
10. We willen bedrijven stimuleren om leerwerkplekken te creëren voor werkloze jongeren.

---

³ VVE = Voor- en Vroegschoolse Educatie

4.2 Zorg, welzijn en sociale zaken

De visie van de ChristenUnie

De ChristenUnie vindt het belangrijk dat er vanuit de overheid aandacht is voor de kwetsbaren in onze samenleving. De Bijbel geeft ons op diverse plaatsen aan dat Christenen oog moeten hebben voor de zwakkere medemens in onze samenleving. Bij het inzetten van het marktmechanisme moet steeds de positie en het belang van de zorgvrager centraal staan. Deze aandacht dient er ook te zijn wanneer schaalvergroting van instellingen wordt overwogen.

De ChristenUnie zal zich steeds weer sterk maken voor de positie van chronisch zieken.

De overheid dient een nadrukkelijke rol te blijven vervullen waar het gaat om zorg voor onze burgers en inkomensondersteunende maatregelen voor mensen die niet kunnen werken.

Van groot belang is dat er een actief en uitnodigend beleid is waardoor mensen via een werksituatie aan de slag kunnen. Zoveel mogelijk moet geprobeerd worden dat iedereen mee doet. Maar ook daar geldt weer dat wanneer dat niet mogelijk is de overheid er voor zorgt dat er in de sfeer van financiële vergoeding een goed, bekend en toegankelijk vangnet is.

Toch wil de ChristenUnie hier niet een berustende houding innemen. Zo veel mogelijk moeten belemmeringen om een actieve bijdrage in onze samenleving te vervullen weggenomen worden. Kwetsbare burgers moeten in staat gesteld worden hun eigen levenspatroon vorm te geven.

Na de invoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning is nog duidelijker geworden dat een sterk georganiseerd vrijwilligerswerk noodzakelijk is.

Kwetsbaar zijn tenslotte ook de burgers die als gevolg van hun verslaving aan de onderkant van onze samenleving terecht dreigen te komen of zijn gekomen. Op dit onderdeel mogen we geen berustende houding innemen. We moeten voor een goede opvang zorgen en nog veel meer investeren in preventie om verslavingsproblematiek zoveel mogelijk te voorkomen.

Voor de ChristenUnie geldt het gezin als hoeksteen van de samenleving. Daarnaast moeten we ook aandacht hebben voor sterk groeiende groep alleenstaanden.

Sport speelt in onze huidige samenleving een belangrijke rol. Veel mensen genieten van het beoefenen van een sport of het kijken er naar. De ChristenUnie ziet voor de gemeente vooral een faciliterende rol weggelegd. Daarnaast kan de sport een gunstige invloed hebben op het terrein van gezondheid, integratie, bevorderen gemeenschapszin e.d. Voor het faciliteren van de profsport ziet de ChristenUnie geen belangrijke bijdrage weggelegd voor de lokale overheid.

Cultuur manifesteert zich op tal van manieren in onze samenleving. Kunst, musea, muziek, toneel e.d. zijn in onze samenleving niet weg te denken. Bovendien zijn we trots op het culturele erfgoed in de vorm van gebouwen, cultuurlandschappen en dorpsgezichten.

Cultuur is van groot belang voor de samenhang in de stad. Bibliotheken en buurthuizen (verenigingsleven!) moeten gestimuleerd en beschermd worden. De ChristenUnie is van mening dat de overheid in de voorwaardenscheppende sfeer een taak heeft. Telkens dient kritisch de vraag gesteld te worden of een gemeente ook professionele cultuur moet ondersteunen (in gebouw en accommodatie).

Concrete actiepunten

1. De bestaande regelingen moeten ook goed bekend zijn. Ook hier ontbreekt het soms aan.
2. Goed noaberschap, burenhulp, is van groot belang voor de samenleving, het automatisme dat je voor elk wisselstukje terug valt op de overheid moet tot het verleden behoren. Boodschappen doen, ziekenhuisbezoek, kleine klusjes. We hebben gelukkig in de gemeente vele vrijwilligers en organisaties, we zullen ze moeten helpen en faciliteren bij hun werk.
3. Als gemeente een open oog en een bewogen hart voor knelpunten in de samenleving. Door knelpunten kunnen mensen hun leven onvoldoende vorm geven, wat kunnen we voor hen doen?. Als gemeente er zijn als een vangnet, als andere middelen falen.
4. Organisaties waaraan de gemeente taken toevertrouwd moeten professioneel, transparant, doeltreffend en degelijk zijn. De gemeente moet niet alleen toewijzen, maar ook nagaan of gedaan wordt wat werd afgesproken.
5. Organisaties die in de zorg werken worden meer op kwaliteit beoordeeld.
6. We betreuren de manier waarop de gemeente de afgelopen jaren is omgegaan met de stichting welzijn ouderen Ooststellingwerf, we willen deze organisatie weer meer ruimte en mogelijkheden geven om een rol in onze vergrijzende samenleving te spelen.
7. Structureel (voor)overleg met ouderenbonden en de WMO adviesraad zal normaal zijn om beleid te maken en te evalueren.

8. Maatschappelijke opvang en verbetering van de positie van dak- en thuislozen is nodig.
9. In Ooststellingwerf zijn vele vormen van begeleid wonen en andere zaken die het leven van anders getalenteerden aangenamer maken (zorgboerderijen). De gemeente ziet het belang hiervan in, en zal steeds in positieve zin de helpende hand bieden bij faciliteren en regelgeving.
10. We willen graag samenwerking tussen sportclubs van verschillende sporten, om zo een afwisselend aanbod te creëren en meer faciliteiten te bieden én de activiteiten voor een ieder bereikbaar te maken. We willen beleid waarmee de integratie van diverse bevolkingsgroepen wordt bevorderd. Gemeente kunnen hierin een stimulerende rol vervullen.
11. Openbare gebouwen, zoals bibliotheken en dorpshuizen willen we zoveel mogelijk open stellen voor kunstenaars, dit zorgt voor een meervoudig gebruik van die ruimtes, en geeft onze creatieve burgers de kans om hun werk onder een breder publiek te brengen.
12. We stimuleren de amateurkunst en de betrokkenheid en creativiteit van nieuwe culturen bij de bestaande activiteiten.
13. Door de verwachte bevolkingskrimp, zullen we mogelijk tot clustering van voorzieningen moeten overgaan, de structuurvisie geeft hier in grote lijnen een goede sturing aan.
14. De dorpshuizen worden het bruisende hart van de kleine dorpen samen met centrum jeugd en gezin, consultatiebureau, spreekuur van ..., WMO steunpunt, spreekuur wijkagent, jeugdsoos. Alles komt hier samen. Op deze wijze blijft er een betaalbare win-win situatie voor zowel dorp als gemeente.
15. We blijven vrijwilligerswerk actief stimuleren en ondersteunen.
16. Het Fries en het Stellingwerfs zullen we stimuleren en faciliteren.

4.3 Sociale samenhang

De visie van de ChristenUnie

Bewogenheid is een belangrijke drijfveer om als overheid te investeren in onze samenleving. De Bijbel geeft praktische invulling aan die bewogenheid. Omzien naar onze naaste blijft echter een belangrijk speerpunt als het gaat om het samenleven in stad, dorp, wijk of buurt.

In kleine kernen is de sociale cohesie een zeer belangrijk aspect voor de leefbaarheid in die kernen.

De ChristenUnie is van mening dat het gemeentebestuur invulling moet geven aan een duurzame samenleving. Te veel wordt een standpunt van een groepering verheven tot een tegenstelling die er naar onze mening niet moet zijn. Zonder onze eigen principes geweld aan te doen, moeten we respect opbrengen voor de ander.

We willen als politieke partij geen inbreuk maken op persoonlijk leven van de burger. Wij vinden het wel belangrijk dat verschillende groepen met elkaar in gesprek komen. Sociale cohesie ontstaat voor ons pas als er sprake is van: samenwerking tussen inwoners van een dorp of wijk, onderlinge solidariteit ervaren wordt en er sprake is van betrokkenheid op elkaar. Wij zijn van mening dat verenigingen en kerken al een belangrijke bijdrage aan sociale cohesie leveren. De Wet Maatschappelijke Ondersteuning willen we als (één van de) instrumenten hier voor gebruiken.

De ChristenUnie constateert dat de meeste burgers gelukkig goed in staat zijn hun eigen 'levenspad' vorm te geven. Wij willen er vooral zijn voor die burgers die dat niet kunnen. Het gemeentelijk beleid moet er op gericht zijn op zoek te gaan naar kwetsbare medeburgers.

Concrete actiepunten

1. Minimaal één ontmoetingspunt (sociale supermarkt) per dorp/buurt waar burgers kunnen kopen of iets kunnen regelen, het dorpshuis, de soos of .....
2. Mensen mogen best trots zijn op hun dorp en buurt, ze moeten ook echt wat te zeggen hebben als het om de inrichting en activiteiten gaat. We stellen de eisen niet zodanig hoog, dat het bij mogelijke organisatoren de moed in de schoenen doet zakken. Bij het organiseren van activiteiten meer kijken naar de behoefte dan naar het aanbod.
3. Stimuleer een integraal beleid op het gebied van welzijn (club- en buurthuiswerk en maatschappelijk werk), integratie, jeugdzorg, veiligheid en sport in relatie tot de brede (buurt)school. We zijn voorstander van een gemeentelijke kortingskaart met name voor burgers die op een minimum inkomensniveau zitten.
4. We gaan voor buurtbeheer van voorzieningen als speelplekken, zwembaden en dergelijke, dit geeft grote onderlinge betrokkenheid, en geeft een stukje positieve verantwoordelijkheid.

In een samenleving, waarin we afnemende betrokkenheid constateren, zoeken we antwoord op de vraag hoe we kunnen 'verbinden' en mensen het gevoel hebben/krijgen erbij te horen, ertoe te doen, serieus genomen worden. Oftewel: hoe kunnen we participatie vergroten?

Eigenlijk is dit het onderwerp waar het allemaal om draait. Omzien naar elkaar is ook een Bijbelse opdracht.

Wij adviseren om dit uitgangspunt in algemene zin in het beleid rond 'sociale samenhang' mee te nemen. Zijn er mogelijkheden om hieraan in uw gemeente heel concreet invulling te geven? Doen!

Over het algemeen genomen vinden we dat in het beleid –ook in de structuurvisie- de nadruk te veel op Oosterwolde ligt. Wij vinden dat de dorpen geen ondergeschoven kindjes mogen worden. Voor ons staat de leefbaarheid van de dorpen in al zijn facetten hoog op de prioriteiten lijst.

Hieronder een paar concrete zaken waarvoor we aandacht willen vragen:

Appelscha.	5. Leefbare Boerestreek, met bijv. Kinderboerderij e.d. 6. Pendelsysteem vanaf het bezoekerscentrum. 7. Tot stand brengen van de ecologische verbindingszone tussen Drents Friese Woud en Fochteloërveen. 8. Waterwinning Terwischa voorlopig daar laten. 9. Streven naar behoud van de kamelenmarkt, onder voorwaarden die reëel zijn 10. Voldoende mogelijkheden voor dieren en mensen om de opgewaardeerde N381 veilig over te komen
Donkerbroek	11. Opwaardering landgoed Ontwijk. 12. Stimuleren van de combinatie wonen&werken op verschillende plekken.
Fochtelo	13. Bij de Knolle, een goede stopplaats voor het openbaar vervoer, met fietsenstalling.
Haulerwijk	14. Verkeersveiliger maken van Leeksterweg en Oosterwoldseweg. (fietspad) Bij rotonde fietser uitsluitend rechtsom laten fietsen (dus haaiantanden voor linksom verwijderen) vanwege veiligheid. 15. Sluipverkeer van auto's via kerkstraat naar Waskemeer tegengaan.
Makkinga	16. Nu de beslissing over het tracé van de N381 een feit is, zullen we ervoor zorg dragen er goede gebiedsplannen komen, waardoor verloren gegane zaken gecompenseerd kunnen worden. (De natuur, de boeren, het beekdal.)
Oldeberkoop	17. Herstel en revitalisatie van het gebied rondom de haven.
Oosterwolde.	18. We hebben grote bedenkingen tegen de huidige planvorming rond Venekoten noord. 19. In onze visie komt er veel meer ruimte voor de combinatie werken en wonen. 20. Het liefst zouden we zien dat hier ook een combinatie van grotere winkels (bijv. Gamma, Tuincentrum,) zou komen, met veel parkeerruimte zodat ook het centrum enigszins zou kunnen worden ontzien. 21. Het voormalige jonge Poerink gebouw zal direct gesloopt moeten worden. 22. Het Centrum plan wat er ligt voor de vernieuwing van het winkelhart, is in onze visie te groots, en tast het eigene van Oosterwolde te veel aan. Ruimte geven aan initiatieven van ondernemers is voor ons belangrijker dan zelf als regisseur steeds veel risico's te nemen. 23. Geen betaald parkeren. 24. Geen afbraak van de woningen aan de Moskampweg. De woningen zijn karakteristiek en beeldbepalend voor Oosterwolde. 25. Instandhouding van de prachtige en oude bomenstand van het centrum. 26. Geen uitbreiding industrieterrein aan de Nanningaweg.
Ravenswoud	27. Goede fietsverbinding tussen Ravenswoud en Smilde. 28. Betere bewijzing van het gebied (uitkijktoren) 29. Stimuleren van kleinschalige recreatie (bijvoorbeeld kano varen).
Waskemeer.	30. Licht midden tussen prachtige natuur: Blauwe bos, Duurswouder heide en Bakkeveen. We willen meer mensen laten genieten van deze rijkdom en zullen dus veel aandacht besteden aan het toerisme en het fietspadennet in deze plek.